

родний іспит з основ медицини й іспит з англійської мови професійного спрямування.

Інтегрований тестовий іспит КРОК для медиків має три етапи.

КРОК-1 – іспит із дисциплін фундаментальної підготовки на третьому курсі, його наповнення включає зазвичай дев'ять дисциплін.

КРОК-2 – складається на останньому курсі; на відміну від КРОК-1 іспит включає питання з дисциплін професійної підготовки фахівців.

КРОК-3 – складається під час навчання в інтернатурі. Дає можливість оцінити відповідність рівня компетентності фахівців із вищою освітою та є обов'язковим для атестації інтернів.

У майбутньому передбачається максимальна синхронізація системи КРОК із міжнародними та європейськими оціночними стандартами.

Сюди включається і практично орієнтований іспит, суть якого полягає в тому, що студент має опанувати певний перелік практичних навичок і маніпуляцій. Навички студентів доводяться до автоматизму, відточується майстерність, підвищується професіоналізм.

За останній час, зі зрозумілих причин, отримало потужний поштовх до розвитку дистанційне онлайн-навчання. Під онлайн-формат створено велику кількість різноманітних платформ, які дають можливість студентам навчатися самостійно. Серед них є як загальноуніверситетські, так і авторські. Ресурси, розміщені на них, сприяють кращій підготовці до занять і глибшому вивченню дисципліни [3].

Значимо, що помітне збільшення кількості іноземних студентів у медичних вишах за 30 років поставило перед викладачами медичних університетів складні завдання. Вони мають бути в курсі не тільки світових трендів у певній медичній спеціальності, а й знати особливості країн, з яких приїхали на навчання студенти, і патології, що в них реєструються.

Крім того, за час перебування у виші студенти навчаються себе презентувати, готувати якісні резюме. Особливо важливо це для молодих лікарів та інтернів, які беруть участь у різноманітних науково-практичних конференціях, профільних навчальних форумах, планують розвиватися далі.

Висновки. Розвиток освіти й науки має відповідати потребам суспільства, адже неможливо без якісних освіти й науки розв'язувати проблеми розвитку медицини й цифровізації, високотехнологічних виробництв, упровадження енергозберігальних технологій, забезпечення верховенства права тощо.

Активізація євроінтеграційних процесів у сфері вищої освіти України можлива за підвищення ролі держави й керівництва університетів у створенні оптимальних умов і стимулів міжнародної співпраці. Для цього держава має підвищити рівень фінансового забезпечення закладів вищої освіти, сприяти їхній міжнародній співпраці. Важливою є актуалізація переліку спеціальностей відповідно до сучасних потреб вітчизняного й міжнародного ринку праці [2].

Заклади вищої освіти мають активніше впроваджувати новітні моделі організації навчального процесу і технології навчання, проводити тренінги для викладачів і студентів із питань європейської інтеграції та участі в європейських освітніх програмах, поширювати практику викладання дисциплін іноземною мовою. Інтеграції у світовий освітній простір сприятиме активніше налагодження партнерських відносин із європейськими університетами, залучення до викладання у вітчизняних вишах іноземних лекторів, поширення практики обміну студентами й викладачами, стимулювання участі студентів у програмах двох дипломів, студентських обмінів, індивідуальних грантових програмах тощо.

Список використаної літератури

1. Мотивація студентів як запорука успішного професійного розвитку / Н. П. Коваленко, Н. О. Боброва, О. В. Ганчо, С. В. Зачепило // Медична освіта. – 2020. – № 3(88). – С. 43–48. <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2020.3.11440>
2. Антонюк В. Інтеграція вищої освіти України в європейський освітній простір для розвитку людського капіталу // Журнал європейської економіки. – 2021. – Т. 20. – № 3 (78). – С. 20-21.
3. Поспелова Г. Д., Коваленко Н. П. Проблеми підготовки фахівців із захисту рослин в умовах діджиталізації // Матеріали 52-ї науково-методичної конференції викладачів і аспірантів «Модернізація освітньої діяльності та проблеми управління якістю підготовки фахівців в умовах діджиталізації». – Полтава: ПДАА, 2021. – С.33–34. https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/6983/materialyzbirnyk2021_0.pdf

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

Коваль Т. І., Лимаренко Н.П., Боднар В.А., Ізюмська О.М., Полторапавлов В.А., Сизова Л.М., Котелевська Т.М., Прийменко Н.О., Марченко О.Г., Ваценко А.І., Здор О.І.

Полтавський державний медичний університет

Використання традиційних форм, методів і технологій дистанційного навчання забезпечить перехід студента з позиції пасивного отримання обсягу знань на позицію активної особистості та підвищить якість знань і професійну готовність до роботи за обраною професією.

Ключові слова: інноваційні технології, самостійна робота, дистанційне навчання.

Abstract. The use of traditional forms, methods and technologies of distance learning will ensure the transition of the student from the position of passive acquisition of knowledge to the position of an active individual and increase the quality of knowledge and professional readiness to work in the chosen profession.

Keywords: innovative technologies, independent work, distance learning.

Досягнення фаховості, високого кваліфікаційного рівня майбутнього лікаря можливе лише на основі отримання сучасної якісної медичної освіти за збереження її фундаментальності, відповідності актуальним і перспектив-

ним потребам суспільства. Сучасні стандарти навчання студентів-медиків передбачають конкретизацію вимог до компетентностей випускника, значення володіння ним практичними і комунікативними навичками роботи з пацієнтом для швидкої адаптації до реальних практичних ситуацій [4]. Тому європейська система вищої освіти України ставить завдання неухильно вдосконалювати форми й методи навчання. Пріоритетними напрямками її розвитку стали особистісна орієнтація, підвищення якості освіти, оновлення її змісту і форм, упровадження освітніх інноваційних технологій, інтеграція до європейського і світового освітніх просторів. Основне завдання медичної освіти – її якість, що є сукупністю різних аспектів навчального процесу. Велике значення для забезпечення якості освіти мають наявність навчально-методичних розробок, використання нових освітніх технологій, відповідність програм дисциплін, що викладаються згідно з вимогами. У час глобалізації світових екологічних і культурних процесів виникає потреба підготовки конкурентоспроможних фахівців із високорозвиненим інтелектом, неординарним гнучким мисленням, вільним володінням іноземними мовами. Зміни в навчально-виховному процесі з урахуванням нових стандартів вищої освіти, які базуються на компетентному підході, дозволяють формувати в студентів фахові (предметні) компетентності й забезпечувати їхню конкурентоздатність на ринку медичних послуг [3]. Особлива увага звертається на необхідність забезпечення продуктивної спрямованості особистості, а також на потребу підвищення адекватності завдань навчального процесу тим реальним завданням, які доводиться розв'язувати медичним фахівцям на різних етапах професійної діяльності. Тому проблема впровадження в навчальний процес інноваційних технологій для підготовки конкурентоспроможних фахівців залишається актуальною.

В умовах стрімкого розвитку сучасних комп'ютерних технологій, засобів зв'язку студенти на кафедрі інфекційних хвороб з епідеміологією мають широкий доступ до інтернет-ресурсів. Забезпечується постійний доступ до наукової інформації, до формальних і неформальних баз лекцій, іншої навчальної інформації через використання WI-FI. Завдяки сучасному обладнанню лекційних і навчальних аудиторій мультимедійними проєкторами й моніторами, навчальний матеріал на кафедрі виконано у вигляді презентацій із включенням відеоматеріалів, навчальних фільмів, візуальних матеріалів, різноманітних тестових завдань. Тести використовуються для проведення поточного і підсумкового контролю рівня знань студентів. Контроль проводиться на довільній вибірці тестових завдань, які подані на сайті кафедри в методичній літературі, тому студенти можуть із ними працювати самостійно. Звільнений час викладач використовує для впровадження новітніх технологій і поглиблення інформаційного матеріалу. У навчальному процесі на кафедрі паралельно з удосконаленням традиційних упроваджуються й новітні організаційні форми лекційних і практичних занять, такі як проблемні лекції, різнопланові практичні заняття з використанням інноваційних технологій із метою модернізації стандартів вищої освіти, формування в студентів відповідальності й мотивації до опанування професійних умінь і навичок, для формування медичного фахівця як особистості з високими професійними якостями.

Одним із важливих завдань вищої освіти є досягнення максимального розвитку здібностей студентів і забезпечення вдосконалення підготовки майбутніх фахівців, що значною мірою залежить від організації самостійної роботи студентів, яка спрямована на саморозвиток через індивідуалізацію й самостійну пізнавальну діяльність. Посилення ролі самостійної роботи студента дозволяє внести вагомі зміни в організацію навчального процесу, підвищити ефективність і якість навчання, активізувати мотивацію пізнавальної діяльності в її процесі. Для кожної теми практичного заняття створено ситуаційні задачі, підібрано клінічні історії хвороби, укладено силабуси, що спрямовані на розвиток лікарського мислення, формування практичних вмінь і навичок. Самостійна форма навчання стає ефективною за умови достатнього навчально-методичного і матеріального забезпечення, тому на кафедрі розроблено англійською й українською мовами тексти лекцій, силабуси, тестові завдання різних ступенів складності. Згідно з новими освітніми стандартами питома вага самостійної роботи студентів має складати до 60% загального навчального часу. Лише через активну самостійну роботу, а не через сприйняття знань у готовому вигляді студент якісно може опанувати спеціальні навички.

Вивчення інфекційних хвороб з епідеміологією є обов'язковою і важливою ланкою в системі медичної освіти, що забезпечує фундаментальні клінічні знання, на яких ґрунтується підготовка майбутнього лікаря. Тому важливим завданням є створення умов для активної участі студентів у навчальному процесі, зацікавленості їх у виконанні індивідуальної роботи, оскільки найбільш ефективний метод навчання полягає в самостійній роботі з навчальним матеріалом. На практичних заняттях студенти опрацьовують клінічні ситуації за наборами ситуаційних тематичних задач, формують клінічний діагноз, реєструють розвиток ускладнень, складають план обстеження і план лікування відповідних нозологічних форм. Важливою частиною є підготовка студентами мультимедійних презентацій і доповідей із теми заняття. Складовою успішного виконання самостійної роботи є вміння працювати з методичною, навчальною, науковою літературою, що сприяє поглибленню знань, самовдосконаленню. Таким чином, результатом самостійної роботи стають удосконалення знань із предмета, мотивація до наукової та практичної діяльності, формування професійної спрямованості, особистісних якостей, підвищення успішності навчання. Самостійна робота дозволяє розв'язати проблему сучасної медичної освіти між постійно зростаючим обсягом необхідного для вивчення матеріалу й обмеженням бюджетного часу, формувати пізнавальну активність студента, розвивати творчий підхід до вирішення навчальних, а в майбутньому – професійних завдань.

Важливою формою організації медичної освіти є дистанційне навчання, що ґрунтується на використанні найкращих традиційних методів засвоєння знань, нових інформаційних і телекомунікаційних технологій на принципах самоосвіти. Здобування нових знань і навичок, практично корисних і застосовуваних у роботі в епоху інформаційного суспільства, значно розширює можливості самореалізації. Дистанційна освіта дозволяє скоротити час навчання завдяки швидкості комунікації викладача і студента, а також можливості використання майже всіх форм навчання, зокрема самостійної роботи в електронній бібліотеці через комп'ютер [2].

Отже, сучасна освіта мусить мати характер гнучкості, доступності та високої технологічності [1]. 57% викладачів зі США вважають, що результати дистанційного навчання перевершують результати традиційних занять. Завдяки впровадженню і стрімкому розвитку сучасних інноваційних та інформаційних інтернет-технологій є можливість підвищувати свій рівень знань у зручний час, дистанційно, у режимі on-line, що значною мірою сприяє

зростанню професійного рівня.

Викладання інфекційних хвороб як однієї з важливих клінічних дисциплін у підготовці майбутніх лікарів постійно вдосконалюється, керується сучасною студентоцентричною моделлю організації навчання. Кожен студент проводить аналіз інформації, її відтворення, накопичення, систематизацію й узагальнення, усвідомлює свою особисту відповідальність за результат прийнятого рішення і виконану роботу. Саме особистісно орієнтовані студентоцентричні технології в навчальному процесі дають можливість удосконалювати й поглиблювати знання з дисципліни, підвищувати мотивацію, підтверджувати відповідний до сучасних європейських стандартів високий рівень знань.

Отже, стимулювання самостійної роботи студента, яка охоплює різні види індивідуальної навчальної діяльності на аудиторних і позааудиторних заняттях з урахуванням індивідуальних особливостей і пізнавальних можливостей, із використанням дистанційних форм навчання, суттєво покращує якість вищої медичної освіти.

Список використаної літератури

1. Денисов Д.О. Дистанційна освіта в Україні/Д.О. Денисов // Актуальні питання дистанційної освіти в Україні та країнах Західної Європи: зб. наук. праць: 2 ч. – Суми, 2004. – Ч. 1: Педагогіка та методика навчання і виховання. – С. 44 – 48.
2. Сибірцев В. Професійна компетентність учасників інноваційного навчально – виховного процесу у вищому навчальному закладі /В. Сибірцев// Теорія та методика управління освітою.– 2010. – №3. – С. 1-10.
3. Філоненко М. М. Методика викладання у вищій медичній школі на засадах компетентнісного підходу: методичні рекомендації для викладачів та здобувачів наукового ступеня доктора філософії (PhD) ВМ (Ф) МЗ України/ М.М. Філоненко. – К. : Центр учбової літератури, 2016. – с. 88.
4. Філоненко М. Ф. Психологія особистісного становлення майбутнього лікаря [текст]: монографія/ М.М. Філоненко. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 334 с.

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ З ЕПІДЕМІОЛОГІЄЮ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

**Коваль Т.І., Полторапавлов В.А., Ізюмська О.М., Лимаренко Н.П., Боднар В.А.,
Котелевська Т.М., Сизова Л.М., Прийменко Н.О., Марченко О.Г., Здор О.І., Ваценко А.І.**

Полтавський державний медичний університет

Для більш сприятливого засвоєння матеріалу здобувачами освіти доцільне централізоване використання дистанційної освіти на першому етапі, видання і розповсюдження методичного забезпечення з інфекційних хвороб та епідеміології на другому етапі, створення умов для засвоєння практичних навичок на третьому.

Ключові слова: інфекційні хвороби, епідеміологія, освіта, лекції, практичні навички.

For a more favorable assimilation of the material by students, it is advisable to use centralized distance education at the first stage, to publish and distribute methodological support on infectious diseases and epidemiology at the second stage, and to create conditions for learning practical skills at the third stage.

Keywords: infectious diseases, epidemiology, education, lectures, practical skills.

Сьогодні ми в режимі реального часу можемо спостерігати світову кризу, викликану неготовністю людства протистояти поширенню респіраторних вірусних інфекцій. Роль вірусів у виникненні й розвитку інфекційних хвороб людини продовжує невпинно зростати. Цьому явищу є подвійне пояснення. По-перше, зменшилася частка пневмоній, викликаних бактеріальними агентами. Це можна пояснити активною вакцинацією від пневмококу й гемофільної палички, розробкою нових антибактеріальних препаратів. По-друге, сучасні методи етіологічної діагностики спонукали до вивчення ролі вірусів в розвитку інфекцій нижніх дихальних шляхів і відкриття ряду нових вірусів людини [1-4;6].

У 2019–2022 рр. світ охопила пандемія нової хвороби – COVID-19, зумовленої новітнім коронавірусом людини SARS-CoV-2. Проте коронавіруси, здатні інфікувати людину, відомі вже досить тривалий час. Вони постійно циркулюють у природі. Представники цієї родини вже двічі спричинили епідемію, характерною рисою якої був тяжкий перебіг захворювання, зумовлений розвитком атипової пневмонії та гострого респіраторного дистрес-синдрому (ГРДС). Оскільки натеper немає вагомих специфічних етіотропних засобів лікування і профілактики коронавірусної інфекції (протівірусні засоби проходять клінічні дослідження, ведеться розробка ефективних вакцин), розробка санітарно-епідеміологічних питань запобігання новим хвилям хвороби вкрай важлива.

В Європі, Америці, Азії й Африці епідеміологічна ситуація щодо низки інфекційних хвороб не має сприятливої стабілізації. В Україні та в наших сусідів продовжує зростати захворюваність на туберкульоз, вірусні гепатити, СНІД та ін. Зовсім новим викликом для світової спільноти став спалах у Західній Африці лихоманки Ебола та її розповсюдження по всьому світу. З'явилося й набирає швидкості вчення про емерджентні й ре-емерджентні інфекції. Тому дуже важливим є кваліфікаційний рівень майбутніх спеціалістів з інфекційних хвороб та епідеміології, які зможуть організувати й надавати медичну допомогу в украї несприятливих умовах воєнного лихоліття, пандемії, нестачі медичного персоналу й медикаментів, відсутності теоретичних і практичних знань при появі новітніх інфекцій [1-4;5].

У новій реформованій системі охорони здоров'я України головною має стати ланка амбулаторно-поліклінічної допомоги і профілактичної медицини. У зв'язку з тим, що зростає роль сімейного лікаря, одним із провідних напрямів роботи викладачів кафедри стає забезпечення вивчення технологій безперервності й усебічності первинної медико-санітарної допомоги кожній особі незалежно від віку і складу сім'ї [1-4;6].

Переваги сімейного лікаря полягають у тому, що протягом багатьох років він має можливість спостерігати всю родину: їхні взаємини, режим життя, особливості перебігу захворювань від дитячих інфекційних хвороб (кір, скар-